

СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОНЯТТЯ «ДЕРЖАВНА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА» ТА ЙОГО ЕЛЕМЕНТИ

THE ESSENTIAL CHARACTERISTICS OF THE CONCEPT «PUBLIC INVESTMENT POLICY» AND ITS ELEMENTS

У статті розглянуто концептуальні засади державної інвестиційної політики, зокрема визначено базові характеристики її головних елементів (методів, механізмів, інструментів засобів, заходів). Також сформульовано мету, цілі та завдання державної інвестиційної політики, що стосуються сучасного економічного стану країни та розвитку інвестиційної діяльності. Визначено приналежність та обґрунтовано важливість використання понять інвестиційного середовища, інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості у процесі вивчення поняття «державна інвестиційна політика».

Ключові слова: державна інвестиційна політика, елементи державної інвестиційної політики, інструменти державної інвестиційної політики, завдання інвестиційної політики держави.

В статье рассмотрены концептуальные основы государственной инвестиционной политики, в частности определены базовые характеристики её главных элементов (методов, механизмов, инструментов средств, мероприятий). Также сформулированы цели и задачи государственной инвестиционной политики, касающиеся современного экономического состояния страны и развития инвестиционной деятельности.

Определена принадлежность и обоснована важность использования понятий инвестиционной среды, инвестиционного климата и инвестиционной привлекательности в процессе изучения понятия «государственная инвестиционная политика».

Ключевые слова: государственная инвестиционная политика, элементы государственной инвестиционной политики, инструменты государственной инвестиционной политики, задачи инвестиционной политики государства.

In the article the conceptual foundations of public investment policy were considered, in particular the basic characteristics of the main elements (methods, machinery, tools, vehicles, events) were defined. Also the aim, objectives and tasks of the state investment policy were formed relating to the current Ukrainian economic situation and investment development. The identity was defined and was proved the importance of the concepts: investment environment, investment climate and investment attractiveness in the study process of concept «state investment policy.»

Key words: public investment policy, elements of public investment policy, the instruments of state investment policy, investment policy objectives.

УДК 336.531.2

Литвин О.В.

здобувач

Львівський торговельно-економічний університет

Постановка проблеми. Формуючи інвестиційну політику, держава може позитивно впливати на зростання господарської активності, створення сприятливої кон'юнктури ринків товарів і послуг, умов для розвитку пріоритетних галузей економіки, формування пропорцій в економічній структурі виробництва та обміну, продуктивних сил, реалізацію повноцінної й комплексної соціальної політики. Попри вагомий доробок вчених все більше актуалізується необхідність уточнення сутнісних характеристик державної інвестиційної політики, зокрема із урахуванням сучасних особливостей розвитку національної економіки та в контексті не стільки у вузькозорієнтованому сенсі як процесу збільшення обсягів інвестування, як формуванні раціональної структури інвестицій та їх позитивному впливі на найбільш важливі параметри функціонування системи національного господарства та навіть соціальної сфери держави. Постає необхідність дослідити сутнісні характеристики державної інвестиційної політики, визначити чинники, що впливають на її реалізацію, виявити та обґрунтувати елементи і складові відповідного механізму державної політики, впровадження яких було б здатне скерувати розвиток процесів і явищ щодо інвестування у необхідному руслі та на довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням різних аспектів сутнісних характе-

ристик та особливостей державної інвестиційної політики і регулювання в цій сфері займалися такі науковці, як А. Пересада, В. Федоренко, Д. Стеченко, І. Бланк, М. Денисенко, З. Богачов, О. Вовчак, В. Мартиненко, В. Базилевич, М. Борщ, П. Гайдуцький, Т. Майорова, А. Череп, Д. Черваньов, О. Шевченко, В. Шевчук, В. Бесєдін, Л. Жаліло, З. Боді, Дж. Кейнс, С. Брю, М. Портер, С. Фішер, та ін.

Постановка завдання. Метою дослідження є уточнення сутнісних характеристик державної інвестиційної політики та її елементів.

Виклад основного матеріалу дослідження. За будь-якого типу економічних відносин та моделі державного управління національною економікою одним з невід'ємних та найбільш важливих ресурсів є інвестиції. Звичайно, в короткостроковій перспективі можна розраховувати на просте та, навіть, розширене відтворення на засадах наявного ресурсного потенціалу без об'ємних інвестиційних вливань. Але ж довгостроковий поступ економіки (на кожному з етапів економічного циклу) в значній мірі об'єктивно залежний від інвестицій.

Так, для фази спаду характерними є скороченням обсягів виробництва і зниження ділової активності. В протизвагу цьому держава має покращити економіко-інвестиційне середовище в цілях стимулювання збільшення обсягу інвестицій заради нарощування внутрішніх виробничих потужнос-

тей. На фазі поживлення інвестиції необхідні для закріплення її тенденцій і забезпечення інтенсивного та структурно збалансованого розвитку економіки, зокрема на інноваційних засадах. Позитивні економічні процеси, все ще характерні для фази кризи, можуть бути збереженими або навіть використаними для повернення до фази піднесення за умови ефективного використання інвестицій в цілях модернізації виробництва, створення і використання передових технологій тощо.

Такі аргументи доводять не лише важливість провадження дієвої державної інвестиційної політики, але й її реалізації на засадах передусім постійності, системності, довгостроковості, чому присвячені чисельні наукові дослідження як такі, результати яких стали класичними, так і сучасні. Проблема формування ефективної державної інвестиційної політики є одною з найактуальніших для держав, що лише отримали статус ринкової економіки та ще не сформували адекватного фінансово-інвестиційного середовища та системи державного регулювання його функціонування і розвитку, в т. ч. з орієнтуванням на інтегрування економіки у світове господарство та міжнародні економічні відносини. Її розв'язання повинно здійснюватися шляхом вивчення, аналізу та творчого осмислення теоретико-прикладного як вітчизняного, так і світового досвіду в інвестиційній сфері.

У більшості досліджень закономірно доведено, що інвестиції є каталізатором економічного розвитку як для країни в цілому, так і для окремих її регіонів та територій, видів економічної діяльності, секторів економіки. Найбільш гострою постає проблема довгострокового фінансування в умовах тривалої економічної кризи, стагнації виробництва та надвисокої інфляції. Саме тоді постає необхідність у знаходженні додаткових внутрішніх резервних ресурсів та залученні зовнішніх джерел фінансування, зокрема іноземних інвестицій.

Державне регулювання інвестиційної діяльності є частиною економічної політики держави і здійснюється з метою реалізації економічних, соціальних та науково-технічних потреб країни. При цьому нами встановлено, що регулювання державою економічних процесів має досить довгу історію. Так, сутність державного втручання та його необхідність залежить від особливостей функціонування національної економіки та рівня її розвитку. Історично держава як інститут влади надає суспільству низку послуг, у т. ч. відносно управління.

Спочатку роль держави обмежувалася виконанням функцій, що пов'язані із забезпеченням безпеки громадян, захистом прав власності, створенням правової бази для регулювання різних економічних взаємовідносин та контролем за виконанням договорів. Однак, на початку XIX ст. під впливом змін у матеріальному виробництві роль держави значно розширилась, зокрема в питан-

нях, що стосувалися економічного зростання, ресурсів і чинників, які його забезпечують.

В економічній науці існує два протилежних підходи щодо впливу держави на регулювання економічних процесів: класична та кейнсіанська. Науковці класичної теорії вважали, що ринковий механізм здатен до чіткого саморегулювання, тобто автоматично забезпечує рівність попиту і пропозиції та унеможливорює утворення інфляції, спаду виробництва та безробіття. Інвестування ж вважалось чимось об'єктивно незалежним: за умови їх необхідності інвестиції здійснювалися, в іншому випадку – ні, а джерела їх походження та обсяги пропозиції – коригувалися об'єктивними ринковими процесами.

Основоположником кейнсіанської теорії регулювання економічних процесів був Дж. Кейнс, який теоретично обґрунтував потребу в державному регулюванні економіки [4]. Основною метою державного втручання науковець вважав забезпечення прибутковості капіталу та запобігання соціального вибуху, що може статися внаслідок безробіття, падіння рівня життя, інфляції та інших явищ. Відтак, інвестиції мали бути ефективними (з належною віддачею вкладеного капіталу) та в тому числі спрямовуватися на виправлення вад ринкового саморегулювання.

На сьогодні ми спостерігаємо гостру необхідність державного регулювання економіки, у т. ч. в інвестиційній сфері. У стабільній ринковій економіці основним регулятором соціально-економічних відносин виступає ринковий механізм, в той час як у перехідній економіці роль державного регулятора значно посилюється для створення засад розвитку ринкових відносин.

Так, необхідність втручання держави в економіку зумовлена створенням умов для ефективного функціонування ринкового механізму та усунення негативних його наслідків, вирішення проблем, які ринковий механізм не здатний вирішити в повному обсязі, а також захистом національних інтересів на світовому ринку [9, с. 6; 11]. У цьому контексті вважаємо за необхідне наголосити на таких завданнях держави в сфері інвестування (що здебільшого не під силу ринковому саморегулюванню), як захист прав та інтересів інвестора, легальне походження та використання інвестицій, скерування у їх низько прибуткові, але важливі сектори економіки та види діяльності.

На сучасному етапі державне регулювання має бути складовою індикативного планування та спрямовуватися, перш за все, на запобігання зниженню ділової активності (економічний аспект) і життєвого рівня населення (соціальна складова). Так, на нашу думку, інвестиційні ресурси є важливим фактором структурних змін в економіці, зокрема сприяють підвищенню конкурентоспроможності виробників та вітчизняних товарів на

внутрішньому і зовнішньому ринках, дають змогу вирішити соціально-політичні питання. Вважаємо, що основним регулятором цих змін в економіці є держава.

Державна інвестиційна політика у науковій літературі здебільшого визначається як частина державної економічної політики, спрямованої на забезпечення ефективної інвестиційної діяльності економічних агентів [6, с. 12], або як комплекс правових, адміністративних та економічних заходів, спрямованих на поширення й активізацію інвестиційних процесів [9, с. 7]. Перше визначення має надто загальну форму; друге – зводить інвестиційну політику держави лише до її заходів.

Широке визначення державної інвестиційної політики подає В. Федоренко. Науковець визначає її, як діяльність держави щодо регулювання інвестиційної діяльності з метою реалізації цілей економічної, науково-технічної та соціальної політики; комплекс економічних, організаційно-правових та інших заходів, спрямованих на створення сприятливого інвестиційного клімату, структурну перебудову, підвищення ефективності національної економіки [10, с. 31]. На наш погляд, таке бачення інвестиційної політики держави видається доволі комплексним та досконалим, адже включає як змістову частину – регулювання інвестиційної діяльності, так і її мету та завдання, перелік здійснюваних для цього заходів. Щоправда, визначені завдання дещо не деталізовані та чітко не окреслені напрями реалізації політики.

О. Данілов під інвестиційною політикою розуміє сукупність державних підходів і рішень, які визначають напрями використання капітальних вкладень у сферах і галузях економіки; мобілізацію засобів підприємств та створення сприятливого клімату для іноземних інвесторів за допомогою введення податкових та інших пільг; інституціональну визначеність в управлінні процесом залучення, планування та реалізації інвестицій і дебюрократизацію діяльності відповідних організаційних структур [3, с. 36-37].

Виходячи з наведеного вище, можна зробити декілька висновків. Державна інвестиційна політика є частиною (окремим напрямом) економічної політики держави, яка включає комплекс інституційних, організаційних, економічних та інших заходів регулювання інвестиційної діяльності, що спрямовані на створення сприятливого інвестиційного клімату для внутрішнього та іноземного інвестора, підвищення ефективності національної економіки та соціального добробуту населення.

Втім, подальший розвиток концептуальних засад аналізованого нами поняття потребує уточнення й деяких інших важливих аспектів. Так, відомо, що інвестиційна політика реалізується шляхом взаємодії державного бюджету і ринкових регуляторів, а її складовими є цінова, фінансово-бюджетна, зовнішньоекономічна, інвестиційна

політики, які спрямовані на реалізацію визначених цілей в окремих сегментах економіки.

Глибшому розумінню сутності інвестиційної політики держави сприяє також і розуміння принципів її реалізації. Загалом можна зазначити, що їх напрацьовано доволі велику сукупність. Але, на нашу думку, за їх узагальненням можна виокремити декілька головних груп [1, с. 13; 2, с. 49; 6, с. 12; 8, с. 210].

По-перше, це фіскальні принципи. Вони передбачають державне регулювання інвестиційної діяльності та вплив результатів реалізації інвестиційних проектів на доходи і витрати бюджету. Таким чином, шляхом ефективних заходів у сфері оподаткування держава, з одного боку, формує власний інвестиційний ресурс, а, з іншого, – створює мотиваційне поле для раціонального управління податками суб'єктів господарювання в цілях скерування частини фінансового ресурсу на інвестиції.

По-друге, це економічні принципи. Регулюючи інші параметри господарювання (до прикладу, доходи і витрати, рентабельність господарювання, умови середовища, де виникають трансформаційні та трансакційні витрати, ін.), держава регулює обсяги та ефективність функціонування суб'єктів економічних відносин, а також фінансову забезпеченість та прибутковість реалізації їх інвестиційних проектів.

По-третє, це соціальні принципи, які характеризують вплив інвестиційних вкладень на соціальну, демографічну та екологічну ситуацію в країні, а також на стан здоров'я населення.

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється у таких формах: пряме управління державними інвестиціями та регулювання умов здійснення інвестиційної діяльності, що включає організаційно-правові, економічні, грошово-кредитні методи; контроль за законністю здійснення інвестицій усіма учасниками інвестиційної діяльності. Як можемо констатувати, інституційно-законодавча основа інвестиційної політики недосконала і недостатня. На нашу думку, напрями, цільові орієнтири, а відповідності до них і інструменти, засоби та заходи державного регулювання мають бути чіткіше визначеними.

Попри те, ми вважаємо, що в межах сутнісних характеристик державної інвестиційної політики доречно вказувати й на чинники впливу на інвестиційну політику та, відповідно, її ефективність. За результатами вивчення теоретичних основ [3, 6, 8, 9,10] аналізованого питання є підстави стверджувати про такі головні фактори: рівень розвитку економіки; структура економіки та передумови її розвитку; стан основних виробничих фондів, ефективність їх використання; рівень науково-технічного розвитку; фінансові можливості, тип та ефективність державного управління; ступінь роз-

витку інститутів ринкової інфраструктури. Хоча слід одразу наголосити, що це, по-перше, найважливіші параметри і, відповідно, вони можуть узгоджуватися з цільовими орієнтирами державної інвестиційної політики, по-друге, вони є групами фактів, у межах яких можна розглядати дрібніші чинники.

Слушним вважаємо висновок про те, що мета та завдання інвестиційної політики не є постійними і

можуть змінюватись залежно від умов соціально-економічного розвитку країни. Якщо звернути увагу на вітчизняне законодавство, то метою державної інвестиційної політики є створення сприятливих умов для залучення інвестицій з метою забезпечення розвитку базових галузей економіки та інноваційної інфраструктури, а також підвищення ефективності механізму надання державної підтримки

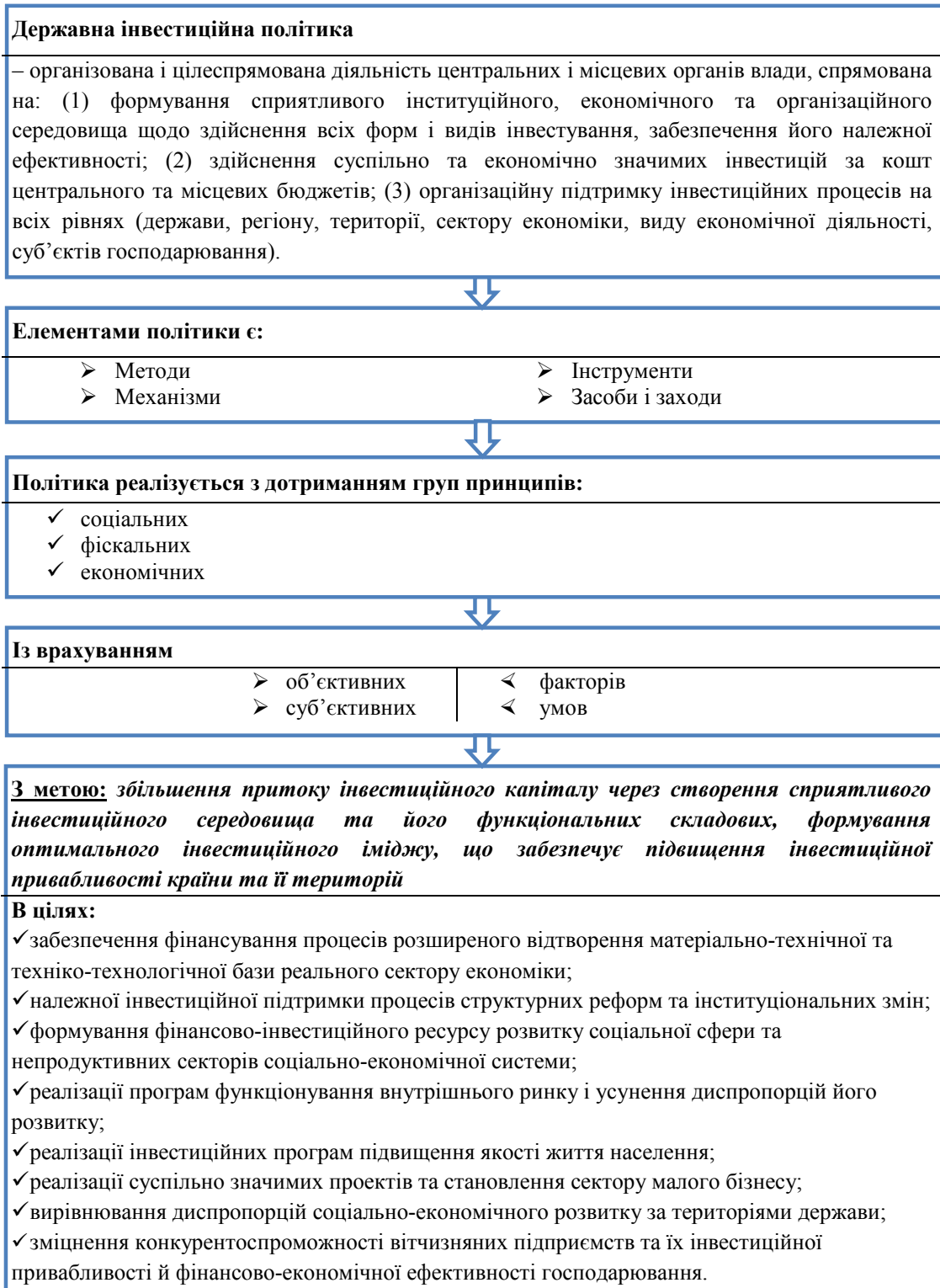

Рис. 1. Характеристика елементів державної інвестиційної політики

інвестиціям [7]. В цілому поділяючи вірність підходу щодо формування сприятливих умов для інвестицій, зауважимо, що в складних умовах макроекономічного та фінансового середовища, які призводять до критично низької інвестиційної привабливості національної економіки та її секторів, наявності системних інституційних перешкод надходженню інвестицій, це видається недостатнім. На наш погляд, формування сприятливого середовища є лише частиною державної політики у цій сфері. Це, фактично, економічний аспект необхідного механізму. Тут потрібне також і державне інвестування, а також безпосередня організаційно-управлінська підтримка з боку владних структур всіх рівнів (організаційний аспект механізму).

Складовою мети політики органів влади у сфері інвестування постають довгострокові цілі та завдання такі, як: ресурсне забезпечення позитивних структурних зрушень в економіці та процесів економічного зростання, включно з інвестиційним забезпеченням структурної перебудови економіки, стимулюванням процесів розвитку та модернізації виробничої сфери, створенням сприятливого інвестиційного клімату, стимулюванням капітальних вкладень у виробництво, мобілізацію всіх джерел інвестиційних ресурсів та їх ефективне використання, створенням умов для нарощування внутрішніх інвестиційних ресурсів, забезпеченням зростання валового внутрішнього продукту; впровадженням високих технологій.

Враховуючи вище перелічені завдання, країні необхідні значні обсяги інвестиційних ресурсів, покрити потребу в яких за рахунок внутрішнього ресурсу складно, а інколи й неможливо. Обмежені можливості внутрішніх інвесторів фінансування інвестицій можуть призводити до погіршення відтворювальних процесів, зростання ризику невідповідних умов інвестування. Можливе ускладнення ситуації й через зростання конкуренції на світових ринках капіталу, оскільки в умовах світової економічної кризи попит на інвестиції значно перевищує їх пропозицію.

За даними рис. 1 елементами державної інвестиційної політики є методи, механізми, інструменти, засоби та заходи, за допомогою яких вона здійснюється. Однак, ці елементи не можна розглядати як окрему структурну одиницю, оскільки практичне їх застосування розкривається під час організаційно-економічного механізму реалізації політики держави у галузі інвестування. В основу ефективної роботи інвестиційної політики держави закладаються соціальні, фінансові та економічні принципи її роботи із урахуванням об'єктивних та суб'єктивних умов та факторів впливу.

Державна інвестиційна політика має на меті збільшення притоку інвестиційного (внутрішнього та зовнішнього) капіталу за рахунок підвищення інвестиційної привабливості країни, що, на нашу

думку, є основною метою державної інвестиційної політики. Звідси походять і напрями реалізації зазначеної мети інвестиційної політики, зокрема такі, як створення сприятливого інвестиційного середовища та його функціональних складових, формування оптимального інвестиційного іміджу, що забезпечує підвищення інвестиційної привабливості країни. Також необхідним елементом державного регулювання є вплив на соціально-економічний розвиток не тільки усієї країни, а й її окремих складових. Тому, реалізація основної мети на регіональному рівні, на нашу думку, є одним із основних пріоритетів.

В процесі уточнення сутнісних характеристик державної інвестиційної політики важливо звернути увагу на збалансованість внутрішнього та зовнішнього інвестування. На думку І. Мойсеєнко, потреба саме в іноземних інвестиціях визначається трьома основними факторами [5, с. 101]: низькою активністю підприємців та громадян середині країни; гострою необхідністю технічної та технологічної модернізації виробництва, ринкової та соціальної інфраструктур; потребою впроваджувати нові методи управління та маркетингу в усі сфери господарювання.

Потрібно наголосити, що в будь-якому разі притоку інвестицій, що зовнішніх, що внутрішніх, не буде без сприятливого для цього інвестиційного середовища або за низької інвестиційної привабливості національного господарства.

На основі дослідження теоретичних основ державної інвестиційної політики, її організаційно-економічного механізму та методичних підходів до оцінювання ефективності зроблено наступні висновки.

Висновки з проведеного дослідження. Державне регулювання інвестиційної діяльності є окремим напрямом економічної політики держави, метою якого є створення сприятливих умов для збільшення обсягів і підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів, забезпечення захисту прав та інтересів інвесторів, контролю за походженням та використанням інвестицій, скеруванням у їх у важливі сектори економіки та види діяльності, соціально значимі проекти та соціально-економічний просторовий розвиток.

Складовими інвестиційної політики держави є цінова, фінансово-бюджетна, та зовнішньоекономічна компоненти, за якими визначаються і дотримуються фінансові, економічні та соціальні принципи із врахуванням об'єктивних та суб'єктивних умов та факторів впливу.

Мета та завдання інвестиційної політики змінюються залежно від умов соціально-економічного розвитку країни, але стратегічно фокусуються навколо забезпечення інвестиційним ресурсом стійкого економічного зростання, збільшення притоку інвестиційного капіталу через створення спри-

ятливого інвестиційного середовища та його функціональних складових, формування позитивного інвестиційного іміджу, що забезпечує підвищення інвестиційної привабливості країни та її території.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бехтерева Е. В. Управление инвестициями / Е. В. Бехтерева. – М.: ГроссМедиа: РОСБУХ, 2008. – 216 с.
2. Боди З. Принципы инвестирования: 4-е изд.: Пер. с англ. / З. Боди. – М., К., Изд. Дом «Вильянс», 2002. – 984 с.
3. Данилов А. Д. Финансовые инструменты социально-экономического развития государства и регионов: монография / А. Д. Данилов, Т. Г. Затонацкая. – К.: Компьютерпресс, 2009. – 288 с.
4. Кейнс Д.-М. Кейнсианское учение о государственном регулировании экономики / Д.-М. Кейнс: [Электронный ресурс]. – Доступный з http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Econom/history_econom_science2/17.php
5. Мойсеєнко І.П. Інвестування: Навч. посіб. / І. П. Мойсеєнко – К.: Знання, 2006. – 490 с.
6. Музиченко А. С. Державне регулювання інвестиційної діяльності: монографія / А. С. Музиченко. – К.: Науковий світ, 2001. – 345 с.
7. Постанова. Кабінет Міністрів України. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної діяльності в Україні від 2 лютого 2011 р. – № 389. – [Електронний ресурс] – Доступний з <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-%D0%BF>.
8. Сокурєнко П. І. Інвестиційна політика як ефективна форма управління ухваленням інвестиційних рішень / П. І. Сокурєнко, О. Ф. Кришан // Європейський вектор економічного розвитку. – 2010. – № 1 (8). – С. 208–214.
9. Стеченко Д. М. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник / Д. М. Стеченко. – К.: МАУП, 2002. – 176 с.
10. Федоренко В.Г. Шляхи підвищення інвестиційної діяльності в Україні: Монографія / В.Г. Федоренко, Д.В. Степанов, О.Г. Чувадинський. – К.: Аспект-Поліграф, 2003. – 723 с с. 31
11. Чернуха М. М. Особливості становлення та розвитку адміністративно-правового регулювання

інвестиційною діяльністю в Україні / М. М. Чернуха: [Електронний ресурс] – 2011. – Доступний з <http://www.nbuv.gov.ua>.

REFERENCES:

1. Bekhtereva E. V. Upravlenye ynvestytsiyami / E. V. Bekhtereva. – M. : HrossMedya: ROSBUKh, 2008. – 216 s.
2. Body Z. Pryntsypy ynvestyrovanyia: 4-e yzd.: Per. s anhl. / Z. Body. – M., K., Yzd. Dom «Vylians», 2002. – 984 s.
3. Danylov A. D. Fynansovye ynstrumenty sotsyalno-ekonomycheskoho razvytyia hosudarstva y rehyonov : monohrafyia / A. D. Danylov, T. H. Zatonatskaia. – K. : Kompiuterpress, 2009. – 288 s.
4. Keins D.-M. Keinsyanskoe uchenye o hosudarstvennom rehulyrovanyu ekonomyky / D.-M. Keins [Elektronnyi resurs]. – Dostupnyi z http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Econom/history_econom_science2/17.php
5. Moiseienko I.P. Investuvannia: Navch. posib. / I. P. Moiseienko – K.: Znannia, 2006. – 490 s.
6. Muzychenko A. S. Derzhavne rehuliuвання investytsiinoi diialnosti: monohrafiia / A. S. Muzychenko. – K. : Naukovyi svit, 2001. – 345 s.
7. Postanova. Kabinet Ministriv Ukrainy. Pro zatverdzhennia Prohramy rozvytku investytsiinoi diialnosti v Ukraini vid 2 liutoho 2011 r. – # 389. – [Elektronnyi resurs] – Dostupnyi z <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-%D0%BF>.
8. Sokurenko P. I. Investytsiina polityka yak efektyvna forma upravlinnia ukhvaleniam investytsiinykh rishen / P. I. Sokurenko, O. F. Kryshan // Yevropeyskyi vektor ekonomichnoho rozvytku. – 2010. – # 1 (8). – S. 208–214.
9. Stechenko D. M. Derzhavne rehuliuвання ekonomiky: Navchalnyi posibnyk / D. M. Stechenko. – K.: MAUP, 2002. – 176 s.
10. Fedorenko V.H. Shliakhy pidvyshchennia investytsiinoi diialnosti v Ukraini: Monohrafiia / V.H. Fedorenko, D.V. Stepanov, O.H. Chuvadynskyi. – K.: Aspekt-Polihraf, 2003. – 723 s s.31
11. Chernukha M. M. Osoblyvosti stanovlennia ta rozvytku administratyvno-pravovoho rehuliuвання investytsiinoiu diialnistiu v Ukraini / M. M. Chernukha [Elektronnyi resurs] – 2011. – Dostupnyi z <http://www.nbuv.gov.ua>.